Hétről-hétre

Jeruzsálem. — Amióta Churchillt kinevezték Anglia miniszterelnökévé, a zsidó ujságok állandóan foglalkoznak a miniszterelnök politikai multjával. Ujabban a miniszterelnök egy levelét közölték a lapok, amelyet még 1906-ban irt egy manchesteri zsidónak. Ebben a levelében Churchill a legteljesebb megértést tanusitja a cionizmussal szemben és azt irta, hogy történeti szükség a világban elszórt nép számára biztos otthont teremteni és pedig a türelmesség zászlója alatt. Így kell azt csinálni, — irja — nem pedig valamelyik messzi kontinensen kolonizálni. — Haifa városi tanácsa ujjáalakult. A tanács élén négy zsidóból, négy arab keresztényből és két moszlimból áll. A zsidó polgármester mellé két polgármesterhelyettest delegáltak. — Az utóbbi napok ideges hangulata következtében különböző élelmiszerekben jelentős áremelkedés történt. A héber sajtó erélyes rendszabályokat követel az áru-uzsorások ellen. A hatóságok intézkedtek is, ami annál inkább indokolt, minthogy a félelemre nincs ok, mert az ország ellátása a nagy élelmiszerkészletek következtében biztositva van. — Kfar Samarjahu telepen egy parkot Wauchope nevéről neveztek el. A volt kormányzó ugyanis jóbarátja volt Samarjahu Lewinnek. A telep vezetősége Wauchope halálának évfordulója alkalmából határozta el, hogy az egyik befásított szép parkot Tel Wauchope-nak nevezi el. — Rhodéziai zsidó katonák, akik az ausztráliai expediciós csapatokkal érkeztek Palesztinába, számos Keren Kajemet fát ültettek Haanbrock anglikán lelkész nevére, hálából azért, mert gondoskodott a bajon arról, hogy a zsidó katonák méltó módon megülhessék a széder-estét. — A Palesztinában élő hollandiai zsidók röviddel a németeknek Hollandiába való bevonulása előtt bizottságot választottak S. Hoofien bankigazgató elnökletével, amelynek az volt a célja, hogy hollandiai zsidókat bevándoroltasson Palesztinába. — Tel-Avivban abból az alkalomból, hogy a Chovevé Cion szervezet a cári Oroszországban legalitást nyert, ünnepélyt tartottak. Az ünnepélyen a régi Chovevé Cionisták közül Ussiskin és Josef Klausner professzor tartottak nagyszabásu beszédeket. — Haifában zsidó matrózok kiképzéséről tanácskoztak. Elhatározták, hogy ezt a munkát a Jewish Agency tengerészeti osztálya fogja végrehajtani, a zsidó hajóstársságokkal egyetemben. Egyelőre négyszáz növendéket állitottak be. — A jeruzsálemi egyetem botanikai osztálya Egyiptomba utazott, hogy tanulmányozza a Sináj félsziget vegetációját.

Sanghai. — A Sanghaiban megjelenő „Jewish Chronicle" értesülése szerint a cionista munka a város zsidói között az utobbi hetekben erősen fellendült. Az elmult év őszén Teodor Herzl nev alatt cionista szervezet létesült, amely élénk kulturális működést fejt ki és kapcsolatokat tart fenn Palesztinával. A szervezet kebelében női csoport és hechaluc osztály működik. A szervezet elnöke egy Németországból bevándorolt zsidó, dr. Otto Koritschonner, vezetőségében helyet foglalnak Salamon Guttmann, Bezalel Roth és dr Jakob Wachtel. A huszezer lélekszámu zsidó emigréció élénk zsidó közösségi életet folytat.

Moszkva. — Oroszországban a legutóbbi népszámlálás kimutatásai alapján 3,020.141 zsidó él. Ebben a számban nem foglaltatnak benne azok a zsidók, akik az ujabb orosz foglalások révén kerültek Oroszországhoz. Ezek száma 600.000-re tehető.

Stockholm. — A német csapatok által megszállott norvég városokból még mindig átjönnek legális és illegális uton menekülők Stockholmba. Ezek a menekülttek elmondják, hogy a németeknek Oslóba való bevonulása napján sokan felkerestek Oslóban az amerikai konzulátust, védelmet kérve tőle. A konzul szivesen nyujtott védelmet különösen azoknak, akiknek palesztinai, vagy amerikai vizumjuk volt.

(Folytatás a 7-ik oldalról.)

kiderült, hogy a meggyilkolt egy — Rubina Serdi nevü — zsidó leány volt.

Mostanában sok zsidó elvándorolt onnan és ahol letelepszenek, ott „korfióták" néven nevezik őket.

Korfut különben onnan is ismerik Középeurópában, mert nagyszerü délvidéki klimája sokszor csalogatott oda fejedelmi vendégeket. Így II. Vilmos császárnak is gyönyörü kastélya volt ott, amelyet „Achilleon"-nak neveznek. Valóságos épitészeti remekmü, amelyet Erzsébet királyné is sokszor látogatott.

Korfu különben oly közel van az olaszok által megszállt Albániához, hogy stratégiai szempontból az olaszok már régen szemet vetettek rá. Ha a háboru konfliktus kiszélesedne és görög-olasz ellentét merülne fel, akkor Korfu jelentősége katonai szempontból erősen megnövekedne. Mindenesetre ismernünk kell Korfut a mai világban és ennek az érdekes szigetnek érdekes zsidó történelmét...

— Husz olasz repülőgép bombázta Haifát. Az olasz hivatalos jelentés szerint az olasz legiraj megtámadta Haifa városát, melyet fontos kőolajközpontját. Kőolajtartályokat és finomitókat, valamint a kikötő más berendezési tárgyait bombázták. Az olasz repülők nagy tüzeket okoztak ugyanis. A jeruzsálemi jelentés szerint husz olasz repülőgép hajtott végre a támadást és nagykaliberü bombákat dobtak le Haifára. Az anyagi kár jelentős szerint — csekély. Két személy sürüsödött, más komolyabban megsérült. Az ellenséges gépek igen magasan repültek.

— Schönberger Dávid deji nyugalmazott bánkigazgató elhidegülésével kapcsolatos hirdetésünket azzal egészitjük ki, hogy a hitközség és iskolaszék részéről Deget Nándor hitközségi elnök bucsuztatta, míg a Talmud-Tora és a többi egyletek nevében Grünfeld Ferenc mérnök az eltávozó Alvó érdemeit.

— A palesztinai postai szolgálat. A palesztinai kormány posta- és távirószolgálata közli, hogy a British Owerseas Airwais, ha rendszertelenül is, de továbbra is fenntartja a repülőposta kapcsolatot Angliával, Afrikával, Ázsiával és Ausztráliával. Egyiptomba naponta megy posta, míg Sziriába, Görögországba, Bulgáriába, Jugoszláviába, Romániába, Magyarországra és a Balti államokba háromszor hetenkint megy posta. Angliába és a többi országokba kéthetenkint küldik a postát. Kerülő utakon eljutnak a levelek Angliába, Amerikába, Dél-Afrikába és Ausztráliába is.

— Betiltották a palesztinai árukivitelt. A főkormányzó rendeletet bocsátott ki, amelynek értelmében a jövőben tilos az árukivitel Palesztinából, ha erre a kormány vámhivatala külön engedélyt nem ad.

— Palesztinában korlátozzák a külföldi vaj használatát. Rendeletet tettek közzé, amelynek értelmében a jövőben a palesztinai nagy- és kiskereskedők az eddigi külföldi vajmennyiség felét szolgáltathatják ki csak a közönségnek.

Divat- és gyógycipészet
Kohn István
Oradea, Parcul Traian 1.

B-U-M-O-R

A SZADAGORAI CADDIKNÁL...

Egy péntek este a szadagorai caddik egyik leánya észrevette, hogy eltünt a legértékesebb gyöngysora. Mivel Szadagorában akkor hires tolvajbanda fejtett ki nagy tevékenységet, a gyanu feléjük irányult. A rebbe elhivatta magához a banda vezérét és kérte, hogy keritse elő az ékszert. A tolvajok vezére a következőket válaszolta:

— Rebbe, ha a tolvaj az én hivcim közül való, akkor kezeskedem érte, hogy az ékszer meglesz, de ha a rebbe hivcihez tartozik, akkor nem vállalok érte semmi felelősséget.

MILYEN ÓRA UTÁN IGAZODTAK CSERNOVITZBAN

A világháboru idején, az orosz invázió alatt, a kozákok különös szenvedélye az óra volt. Mindenkit megszabaditottak attól, hogy az órát nézzék. Egy kozáktiszt elfogott egy zsidót és felszólította, adja oda neki az óráját. A zsidó kérte a tisztet, hogy jöjjön vele és elvitte a „Schwartzer Adler"-hez cimzett szállodához. Amikor odaértek, azt mondotta a tisztnek:

— Minek önnek egy ilyen vacak óra, vegye el inkább ezt a szállodát, amelynek szép, nagy és pontos órája is van. Így lesz önnek szállodája és órája is.

A tisztnek tetszett a tréfa és meghagyta az órát. Ez volt az egyetlen óra, amelyik megmaradt a háboru utáni időkre. S mivel ez „békebeli" óra volt, minden óra ez után igazodott évekig Csernovitzban.

KÉZFOGÁS A HALOTTAL

Meisels varsói rabbi idejében történt, hogy a kórházban meghalt egy beteg, akiről az örökösök tudták, hogy nagyobb pénzösszeg volt nála. Gyanut fogtak a kórház szolgájára, aki sokat forgolódott a beteg körül. De ez tagadott.

— Nincs más hátra, minthogy kezet kell adnod a halottnak, hogy te nem vetted el a pénzét.

A szolga elsápadt. De mégis belecsegyezett. A rabbi erre különszobába hivta két ismerősét és kiküldte a további utasitást: Menjetek a kórházba, egyikük feküdjön a földre és tetesse magát halottnak, takarják le lepellel, tegyenek fejé fölé égő gyertyát és mikor a szolga kezet nyujt neki, fogja meg és ne eressze el. Így is történt. A szolga remegve ment be a szobába a halotthoz, odanyujtotta a kezét a lepel alá és mikor ki akarta huzni, sárgult-zöldült és felkiáltott:

— Mentsetek meg! Visszaadom a pénzt!...

A MAKULÁTLAN NEMZEDÉK

A háromheti nagy gyászhét idején egy kisfiu elment az apjával a temetőbe. Járkáltak a sirok között és a kisfiu olvasgatta a sirkövek feliratait. Régi temető volt, talán száz éves, hát voltak ott sirkövek ezerszámra. Olvassa a kisfiu az egyik sirkövön: itt nyugszik „hős hacaddik", az igaz férfi, ez meg az; egy másikon: a jámbor férfiu ez meg az, megint másikon: az istenfélő férfiu ez meg az. És így az összes sirköveken: vagy jámbor, vagy kegyes, vagy igazságos. Keresztül olvas néhány tucat sirkövet, régieket és ujakat, végül a fiucska megkérdezi az apját:

— Tatenyu, gazemberek egyáltalán nem hainak meg?

NEHÉZ KÉRDÉS

Az elemi iskola első osztályának vizsgáján a növendékek szülei is jelen vannak.

— Fiacskám mondd meg, hogy hivják az édesapádat?

A kisgyerek válasz helyett sirásba kezd. A jelenlévők sorából felemelkedik a kisfiu édesanyja és igy szól:

— Tanitó ur kérem, nem tudna valami könnyebb kérdést feladni a gyerecknek.

BUN DE IMPRIMAT.

„GRAFICA", ORADEA

XII. — 30 Taxa postală plătită în numerar conform aprobării Nr. 30623—1939. 5700 Tammuz 20. 1940 iul. 26.

NÉPÜNK

Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor** | ORADEA | Felelős szerkesztő: **Leitner Zoltán**

Az ország gazdasági érdeke...

Péntek délután minisztertanács volt, amelyen a zsidók elleni intézkedéseket tárgyalták meg. Az azóta eltelt néhány nap eredménye: a zsidók haladéktalan elbocsájtása a közhivatalokból, akiknek száma egész Erdély területén alig százra rugott (még számunkra is meglepően kicsiny szám!) Megtiltották a kikereszteltkedést, a vegyeházasságot és végeredményben a rituális vágást. Nem tagadjuk, hogy bennünket eddig legérzékenyebben a vágalás eltiltása érint.

Viszont a rádió hirei szerint zsidók nem lehetnek majd tagjai vállalatok és bankok igazgatóságának. További rendeletek pedig még következnek. Ezentul minden napra ujabb meglepetésekre lehet elkészülve a zsidóság.

Nem tagadjuk, hogy nagy a lehangoltság és komor hangulatban tekintünk a jövő elé. A sajtó támadásainak pergőtüze egy pillanatra sem szünetel. Vajjon mi a védelmünk? Csak az örök Isten, akiben lánkadatlanul bizunk. Csak az örök vallás, amely erőt ad nekünk a nehéz órák elviselésére. És a hit: hogy hűségesen teljesitettük kötelességünket minden irányban.

1938 januárjában, amikor hasonló rendelkezésekkel indult az akkori kormány, kiderült, hogy már akkor is tulzott számokkal operáltak. Igy 130.000 zsidó italméréről beszéltek, amelyek zsidó kézen vannak és kiderült, hogy a 40.000 italméröből 3180 volt zsidó, tehát összesen 8 százalék, amely szám azóta legalább a negyedrészre csökkent. A zsidó betegseguélyzőorvosok száma is a minimális volt és olyan helyen teljesitettek szolgálatot, ahol a nép közegészségügyének feltétlenül szüksége volt rájuk, míg most, teljes numerus nullus lett nekik is a sorsuk.

Nem tudjuk, hogy a rendelkezések mikor és hogyan fognak tovább intézkedni a zsidók sorsa felett, de fel kell emeljük szavunkat nem is a zsidók érdekében, — mert ahoz tul gyengék és erőtlenek vagyunk, — hanem az ország jóléte érdekében.

Aminthogy legutóbb is kértük, csinálljanak előbb egy „leltárt". Lássuk, vajjon van-e földünk, van-e olyan zsidó vagyon, amely annyira dominálna, hogy már „kibirhatatlan?" Lássunk előbb számokat! Talán a zsidó italmérők számát, meg egyéb monopólcikkek árusitóit. Lássuk a zsidó tisztviselőket, akik közhivatalban voltak? Vajjon olyan sok pozíciót foglaltak el? Láthatjuk lapunk más helyén, ahol névszerint közöljük az elbocsájtottakat. Néhány mérnök, pár mechanikus és elenvész számu segéderő. Egy nagy ország hatalmas apparátusában csak ezrelékekben, vagy még annyiban sem kifejezhető „számarány."

Ahhoz viszont egy kis jogot formálunk, hogy az adózás tekintetében is szeretnénk látni a „számarányt." Meg abban a beállitásban is, hogy milyen iparokat teremtett meg a zsidóság és a gazdasági élet fellendítésében, ha kellett, áldozatokkal is, milyen szerepet vállalt és mennyiben felelt meg? Lássuk pontosan azt a bizonyos statisztikát.

„Aggódunk a zsidó sorsért a zsidó közösség és magánosok exisztenciája miatt, de nem feledjük felhivni az illetékesek figyelmét egyuttal arra, hogy a tul erélyes és gyors intézkedések következtében sulyos károkat szenvedhet az ország gazdasági élete. Nem szabadna egy nagy gépezet egyes srófjait kivenni és meglazitani, mert ez az egész apparátusnak árthat. A csavarokat óvatosan kellene ujakkal helyettesiteni olyképpen, hogy legalább azt a feladatot tudják majd végezni, amit azok a csavarok végeztek, amelyek eddig képeztek fontos alkatrészeit a nagy gépezetnek.

A zsidó köztisztviselők számuknál és helyzetüknél fogva nem okozhattak ienakadást, bár arról is hallottunk, hogy azokon a helyeken, ahol eddig voltak, nagy szolgálatot végeztek és hiányoznak. De más a helyzet a gazdasági életben. Láttuk már és mindenki tudja, hogy szőlőmunkás és kapáló kubikos szakértelmét sem lehet pótolni intellektuellel, holott talán a kubikos nem tud irni-olvasni. De mindenhez rutin, rátermettség, szakképzettség, érzék és praxis kell. Nem tagadjuk, hogy nekünk zsidóknak a gazdasági élet néhány terénumán hatalmas tapasztalataink vannak. Ezt nem lehet elsajátitani sem iskolában, sem rendeletek segitségével. Ehez bele kell nőni, bele kell nevelődni.

Hozzunk példákat? Ki, vagy mi akadályozta meg eddig, hogy a kereskedelemben nagyobb pozíciót foglaljanak el a többségiek, mint a zsidók? De mert nekik több érzékük volt a hivatalnoki, tiszti, papi hivatások iránt, lemondtak a szabad foglalkozás nagyobb lehetőségéről és több lehetőséget adó horizontjáról.

Nagyképüség volna, ha mi figyelmeztetnénk a kormányzatot arra, hogy mit tegyen és mit ne tegyen? Csak ugy magunknak mondjuk, hogy rendelettel nem lehet uj ipari és kereskedő generációt nevelni és nem lehet ügyvédet, orvost, mérnököt előteremteni. — Ehhez lassu céltudatos előkészités kell. Nem lehet kinevezni sem „kereskedőket", sem „gyárosokat." Aki nagyszerü tisztviselő, az lehet csapnivaló kereskedő, aki jó katonatiszt, az nem bizonyos, hogy jó gyáros. Nekünk zsidóknak a vérünkben van a merkantil érzék, amit ugy nem lehet parancsszóra elsajátitani, mint ahogy nem lehet a hegedüléshez jó hallást „elrendelni." De ehez idő kell. Kár volna az ország gazdasági struktúrája érdekében is, ha bottülőket ülnének az orchesterekbe, mert akkor az eddig összehangolt szimfóniából olyan diszonáncia kerekednék, amelytől leginkább azoknak fájulna meg a fülük, akik a dirigensi pulpitusnál ülnek.

Különben Pamfil Seicaru — aki nem tiloszemita hirében áll — több cikkben kérte, hogy lassan és óvatosan járjanak el. De ez a tempó tul gyors és a felidézett szellemeket nem lehet ugy és akkor visszaparancsolni, ahogy azt a büvészek akarják.

Régi közmondást kell ismételjünk: ne öntsék ki a vizet a gyerekkel együtt. Ha ez a belátás egyidőre győzedelmeskedne, akkor derülátóbban nézhetnénk a jövőbe...

Tulbuzgó zsidó vállalatok, alkalmazottaik okn élküli elbocsájtására gondolnak

Egyik budapesti lap kolozsvári hiradás nyomán közli, hogy egyes erdélyi nagyvállalatok vezetésében is változások fognak beállani. Igy állitólag a „Dermata" müvek vezérigazgatója: dr Farkas Mózes is lemondott és visszavonult Diamant Izsó vezérigazgató, aki az aranyosgyéresi Sodronyipar rt. megteremtője volt. Változás állott be számos erdélyi lap tulajdonjogában is, igy a „Brassói Lapok"-at mostantól Kacsó Sándor, Szentimrei Jenő és Körösi Sándor jegyzik.

Ezekkel a változásokkal egyidejüleg erdélyi városokból olyan értesüléseket szereztünk, hogy zsidó vállalatok felmondanak zsidó tisztviselőiknek anélkül, hogy erre bárhonnan is kérést vagy felszólitást kaptak volna. Ez az eléggé el nem itélhető önző eljárás mélységes felháborodást kelt a zsidóság körében, amely ezt a tulbuzgóságot és önzést nem ismerheti el jogosnak és indokoltnak. Ilyen tulbuzgóságra egyáltalán nincsen szülség és remélhetőleg nem is lesz. A zsidó vállalatok ne akarjanak kenverüktől általuk megfosztott tisztviselők és más alkalmazottak kenyértelensége révén előnyökhöz jutni. Annál kevésbé, mert az önzésnek ez a csunya kinövése és vállaja könnyen megbosszulhatja magát és előbb kell esetleg az igazgatóknak és tulajdonosoknak eltávozni, mint alkalmazottaiknak.

Amennyiben konkrétebb esetek jutnak tudomásunkra, ugy azokat a nagy nyilvánosság előtt fogjuk megbélyegezni, mert a mai időkben ez is a zsidó sajtó szomoru feladatai közé tartozik.

A balti államok csatlakozásával ujabb félmillió zsidó került szovjeturalom alá

A három balti állam életében jelentős változás történt az utóbbi napokban. Julius 14-én és 15-én általános parlamenti választásokat tartottak Esztországban, Lettországban és Litvániában. A választások egyetlen pártnak, a dolgozók pártjának hozták meg az abszolut többséget. A világsajtó a választások után annak a véleménynek adott kifejezést, hogy a három állam parlamentjei rövidesen kimondják a Szovjetunióhoz való csatlakozásukat. Ez a történelmi esemény az elmult vasárnapon meg is történt. Nem hittek abban sokan, a más társadalmi berendezkedésü államokban, hogy a változás ilyen hamar bekövetkezik, legjeljebb arra számítottak, hogy a nagybirtokos osztálynak és a papirendnek földtulajdonait elkobozzák.

Esztországban nyilt kommunista irányu sajtómozgalmak nem történtek, mindössze a svéd tulajdonban levő kőolajtorrásokat sajátitották ki. Litvániában viszont több minisztert, magasrangu tisztviselőt, irót, katonatisztet tartóztattak le. A letartóztatásokat azzal indokolták, hogy „reakcionárius elemek a lefolyt parlamenti választások során zavargásokat szitottak."

A három külön állam parlamentjeinek nyilatkozata után, vasárnap este Rigában tüntetések voltak a szovjet mellett. Moszkvában legközelebb összehivják a szovjetunió fölanácsát, amely formálisan is kimondja majd, hogy a három balti államot formálisan is beveszi a szovjetunióba.

A HÁROM BALTI ÁLLAM ZSIDÓSÁGA.

A balti államok zsidósága is uj helyzet elé került ezzel a nagy eseménnyel kapcsolatosan. A szovjetunió zsidósága ujra szaporodott, ami azt jelenti, hogy az ezekben az államokban élő zsidóság nem fogja tudni folytatni azt a kulturális tevékenységet, amelyet eddig folytatott, mert a szovjetunió a zsidó vallási életnek megnyilvánulásait sohasem fogadta megértéssel és tulságos toleranciával. A zsidó vagyonok is kisajátitás alá kerülnek, legfeljebb annyi hasznuk van, hogy emberi jogaik sértetlenek lesznek és dolgozhatnak, aki pedig dolgozik, annak megélhetése is biztositott.

Esztország 1918-ban lett független demokratikus köztársaság, amely a hasonló nevü volt orosz kormányzóság területét foglalta magába. De a szentpétervári és pskow-i kormányzóság egyrészét is hozzácsatolták. Az 1918 februárjában kiadott manifesztáció szerint a nemzeti kisebbségek jogait kodifikálták és kulturális autonomiát adtak a zsidóknak is. Ha 3000 ember kérte a maga nemzeti kataszteréri, ugy az észt alkotmány biztositotta azt számukra. Ezzel a joggal éltek is az oroszok, zsidók, németek és svédek, akik ott laktak az észt-államban. Minden kisebbség önállóan dolgozhatott kulturális téren. Az 1922-es népszámlálás szerint Esztország területén mindössze 4639 zsidó lakott, amely szám a lakosság 0.4 százalékát alkotta. Ebből Reval-ban, a köztársaság fővárosában 2118 lakott, Dorpatban 1288, Narvaban 1000 lélek. Ha a menekültek számát is hozzászámitjuk, akkor sem volt sokkal több zsidó a jelenleg körülmények között sem, ugyannyira, hogy a három balti állam közül legkevesebb zsidó Esztországban lakott.

LETTORSZÁG ZSIDÓSÁGA.

Lettország is 1918 óta független állam, amely a korábbi Kurland kormányzóság területéből létesült. De a witebsky kormányzóság három kerületét és a livland-i kormányzóság felét is magába foglalta. Az 1919-es alkotmány bizonyos autonomiát biztosit a kisebbségek számára, különösen iskolák létesitése terén. Amikor 1922-ben megválasztották a száz főből álló képviselőházat, annak hat tagja volt zsidó képviselő, — akik azonban négy frakcióhoz tartoztak. (Jellemző a zsidó összetartásra, hogy hat képviselő négy párthoz tartozott). 1928-ban 5 zsidó képviselő volt a lett parlamentben. Az 1920-as népszámlálás szerint Lettországban 1 millió 600.000 ember élt, ezek közül 79.644 a zsidó. Tehát a lakosság 5 százaléka. Livlandban 29.110, Kurlandban és Semgallenben 20.000, Letgallen-ben 30.311. Rigában annakidején a 180.000 főnyi lakosságból kb. 25.000 volt a zsidó, tehát 14 százalék. Dwinskben (Dünaburg) 12.000 zsidó, ahol a lakosság 40 százalékát tették ki. Libau-ban 10.000 zsidó, Mitau-ban 1527, (ebben a városban 1897-ben még 6000 zsidó lakott).

Ezt a földet, amelyen két évezred óta szánt-vet a lett paraszt, nem a lettek alakitották ki, hanem az a három nemzet, amely a történelmi idők kezdete óta harcol a Keleti-tenger uralmáért: a német, a svéd és az orosz.

Borzalmas volt megismerkedésük az orosz hatalommal. Rettenetes Iván seregének pusztitásai és kegyetlenkedései, aki először törekedett a Keleti-tenger partjon megalapozni az orosz uralmat, messze túlmulták a tatárdulásokat is. Rettenetes Iván invázióját a városi németség még jobban érezte, mint az erdőkben meghuvó lett parasztság. Báthori István lengyel király és erdélyi fejedelem hiusitotta meg akkor Iván cár balti terveit. Iván cár dulásainak azonban Riga kivételével majdnem teljesen sikerült megsemmisiteni a lett müveltséget.

Azután jöttek a svéd idők. Itt küzdöttek a lett és észt földön a szászokkal és oroszokkal. A régi lovagok leszármazottai, a balti bárók mindig belolyásolták az ottani életet. Nagy Péter cár megsemmisitette a svédek keletitengeri hegemóniáját és a balti bárók megmaradtak a lett föld urainak. Nagy Katalin cárnő, Nagy Péter szellemi örököse beolvasztotta a kurlandi hercegséget a nagy birodalomba és ettől az időtől kezdve Kurland és Livland orosz tartományok a világháboru befejezéséig. Az orosz hatalom a letteket és észteket jobban kimélte, mint a lengyeleket egyszerüen azért, mert ezek nem lázadoztak az uralom ellen. Amikor az orosz forradalom kitört, a lettek a német birodalomhoz akartak csatlakozni. De a központi hatalmak összeomlása után a nemzetgyülés kikiáltja az önálló köztársaságot. Amikor a német csapatok elvonultak, szovjet csapatok szállták meg az országot, de a lettek akkor német segitségével elüzték onnan a szovjet csapatokat. Most azonban a németek segitségével jutott a rendezett szovjet ujra a lett föld birtokába.

LITVÁNIA — ÉS ANNAK ZSIDÓSÁGA.

Litvánia a harmadik balti állam, amely most a szovjethez csatlakozott. 1918-ban lett önálló és a régi kownói kormányzóságból létesült. De hozzá tartozott a vilnai kormányzóság öt kerülete is, néhány kerület a sufalki kormányzóságból és egyrésze az időközben Németországhoz csatolt Memel-vidék. 1922-ben készitettek alkotmányt, amelyben biztositják a kisebbségek jogait. Külön zsidó miniszterium is működött, amely megengedte a jiddis nyelv hivatalos használatát, iskolákat és még zsidó biróságot is létesitettek. A zsidók hivatalosan megtarthatták a szombatot és ünnepnapokat és minden tekintetben ideális autonomiával rendelkeztek a litvániai zsidók. Litvánia volt az egyedüli európai állam, mely annakidején megalkotta a legideálisabb zsidó autonomiát. Az első litván kabinetben, amely 1918 decemberében alakult, résztvett dr Wigodszky, mint a zsidóügyek minisztere. Aktiv ténykedést nem fejtett ki, csak utóda, az ismert cionista vezetőférfiu, dr M. Soloweitsik és az őt követő miniszterek, dr J. Brutzkus és dr S. Rosenbaum.

1923-ban a litván parlamentben 78 képviselő közül 7 volt zsidó. A kereszténydemokrata párt később a parlamentben likvidálni akarta a zsidó jogokat. Már 1924-ben nem volt zsidó miniszter. 1925-ben feloszlatták a zsidó hitközségeket. Elvették a zsidó anyakönyvvezetés jogát és a rabbik hatáskörébe utalták. Egy évvel később likvidálták a zsidó hitközségek vagyonát és 1927-ben helyreállitották a régi orosz zsinagóga előljárósági rendet.

1923-ban a népszámlálás szerint 2 millió lakosa volt Litvániának, ebből 153 ezer zsidó, (7.6 százalék), mig az 1897-es népszámlálás még 257.000 zsidóról tud ezen a területen. Igy ezen időben több, mint 120.000 zsidó hagyta el a cári üldözések folytán Litvániát. Kownóban 1927-ben 26.000 zsidó lakott.

Vilnát erőszakkal vették el a litvánoktól és csak a mult év őszén, amikor megindult az orosz-lengyel és lengyel-német háboru, került ismét Litvániához. Különben ez a város cserélt leglöbbször gazdát az utóbbi évtizedekben. Az összes német bombavetők keringtek a város felett, amelynek nagyszámu zsidó lakossága van és egyike a legrégibb és legtekintélyesebb zsidó településeknek. Amikor a háboru legjavában dult az elmult év őszén, orosz csapatok szállták meg Sapiro tábornok vezénylete alatt. Majd visszaadták Litvániának. Most ujra orosz lett annyi hányattatás után.

Vilna városa egymaga olyan érdekes zsidó szempontból, hogy legközelebb külön foglalkozunk vele.

Végeredményben a szovjet három balti állammal, 100.000 négyszögkilométer területtel szaporodott mintegy hatmillió összlakossággal. Németországgal 1100 kilométerrel növekedett a szovjet határa, aminek esetleg kihatása lehet a mai történelem formáló időkben. Körülbelül 5-600 ezer zsidó került ujra a szovjeturalom alá, amely azt jelenti, hogy körülbelül öt millió zsidó él ma a szovjet területén. Csaknem annyi, mint a világháboru kitörése előtti időkben.

Nincs több államsegély és nem szabad zsidót megkeresztelni

A kultuszminiszter rendeletet bocsájtott ki, amely szerint megszüntetik a zsidó felekezetnek nyujtott támogatást. Nem tagadjuk, hogy ez a rendelkezés nem érint kellemesen bennünket, s ezt annál inkább hangoztathatjuk, mert ez nem annyira anyagi kérdés volt számunkra, mint inkább az elv: mi is bevett és államilag támogatott felekezet vagyunk. Ha jól tudjuk, az erdélyi két Iroda kapott néhány százezer lei államsegélyt, amely inkább „szimbólikus" volt, mint igazi segitség. De azért, hogy ugy mondjuk: jólesett. Viszont olyan kemény időket élünk, hogy már ezt is a megnyugvás hangulatával kell fogadjuk. Elvégre, ha körülnézünk a világban, akkor még nem a legnagyobb baj az államsegély megvonása. Inkább fáj az, hogy a zsidók iránti ellenszenv nőtt meg olyan okokért, amelyeket nem tudunk most sem elképzelni. A besszarábiai és bukovinai zsidók viselkedésére vonatkozó hirek tulontul befolyásolják a közvéleményt. Mi viszont nem tudjuk elképzelni, hogy rölökkel és méterekkel hogyan „harcoltak" volna a fegyverrel rendelkező katonák ellen? De ha megtették volna, tartjuk mi a hadseregünket oly erélyesnek, hogy azonnal megtorolja azt. Viszont ha néhány kölyök szemtelenkedett is volna valamelyik besszarábiai falban (távol állott mindig a mentalitásunk ezektől a zsidóktól!), akkor miért vagyunk ezért mi felelősek?

De hagyjuk ezt, belenyugszunk az államsegély elvonásába, holott rendesen adózunk, rendesen katonáskodunk, rendesen végezzük az állammal szembeni kötelességeinket. De ne siránkozzunk, csak hagyjanak bennünket nyugodtan dolgozni.

Ami viszont a kikeresztelkedést illeti, — amit megtiltottak most nekünk — sőt a kereszt szentségében sem szabad részesiteni a kikeresztelkedőket, ami eddig a kánonjognak volt a tartozéka, ez nem érint fájdalommal bennünket. Sőt, azokat a zsidókat, akik menekülni akarnak sorainkból, akik elárulnak bennünket, azokat dobják csak vissza, bár nem kérünk belőlük. Ugy motiválják, hogy magasabb államérdek. Elfogadjuk. Viszont elég szomoru, hogy a zsidó árulókat csak igy lehet visszatartani az árulástól. Maradjanak ők csak zsidók, hadd táncoljuk végig együttesen ezt a „dans macabre"-t.

Madagaszkári település

Az ötlet nem uj. Sőt elég régi. Ha jól emlékezünk, már A. C. Cuza is ajánlotta évtizedekkel ezelőtt! Menjenek a zsidók Madagaszkárba! Mi viszont, akik hiszünk a palesztinai zsidó állam létjogosultságában, azt válaszoltuk erre mindig, hogy: jójó, megyünk Európából, de nem Madagaszkárba, hanem Erec Jiszráélbe.

Ujabban Signoretti, a „Stampa" cimü olasz lap főszerkesztője ajánlja Madagaszkárt. Azt irja cikkében, hogy Európa „zsidómentesitése" el kell kezdődjék és minden európai országban meg kell oldani a zsidókérdést. Erre legalkalmasabbnak Madagaszkár szigetét találja, amely e pillanatban francia birtok és valószinüleg az olasz főszerkesztő azért is olyan ináns, mert hiszen nem az ő birtokukról van szó.

Ez az Indiai óceánon elterülő 625.000 négyszög kilométer nagyságu földterület a trópusi vidékek minden jellegzetességét magán viseli és egy ilyen település dollármilliárdokat igényelne. Annyi pénzt, amely „e pillanatban" nem áll a világ zsidóságának rendelkezésére. Azt pedig talán még a „Stampa" sem kivánja, hogy az európai fehér ember ugy kompromittálja magát az afrikaiak előtt, hogy csak ugy odadobna kulturembereket a semmibe, a nyomorba, a trópusi betegségek karjaiba.

Mindenesetre ma olyan időket élünk, hogy mindent komolyan kell venni. Még a leglantasztikusabb tervekkel is foglalkoznunk kell, mert ami ma még képtelenségnek látszik — holnap véres valóság lehet. Madagaszkár is olyan terv, amely valóság lehet — csak nem hinnénk, hogy ezt is nekünk adnák. De ha igen, akkor jönne egy nagyhatalom és amikor már virulna — zsidó könny és vér árán — azt mondaná: ez az enyém! Hja, nekünk nincs helyünk a földön. Ma még Madagaszkárt ajánlgatják — holnap azt mondják majd, — még ez is tul jó lesz a zsidóknak. Talán inkább az Északi sarkot, hiszen a zsidó a jég hálán is megél.

Kikeresztelkedési epizódok

Végtelenül széles lehetősége van, a kikeresztelkedések szimfóniájának. Ha valaha a mai lelki folyamatot egy zeneszerző megzenésitené, akkor több volna benne a „könnyed", sőt sokszor groteszk zenei rész, mint a tragikus alafestés.

Bevalljuk, hogy mi egyáltalán nem szimpatizálunk a kikeresztelkedőkkel. Gyáváknak és önzőknek tartjuk őket. S ezek egyike sem szimpatikus lelki megnyilvánulás. Éppen ezért néha-néha egy kis csokrot kötünk róluk és átnyujtjuk olvasóinknak, hogy legalább egy fintorral adózzanak „emlékünknek".

Ime: a doktor ur, aki egy iparvállalatot vezet és egy gazdag nagykereskedő veje volt. Titokban kitért, de azért rendes társasága továbbra is zsidó maradt. Utazott valakivel, akinek megvallotta, hogy hónapokkal ezelőtt református lett. Tettének oka nem ismeretlen. *Kényelmesebb így* — mondotta — *és olyan helyen is tudok üzleteket kötni, ahol eddig zsidó mivoltom miatt, nehéz volt.* Mit mondjunk erre? Tartsuk meg magunknak véleményünket!

A másik: egy kikeresztelkedett ügyvéd

Napoleon megháditotta Európát!.. De a SULFAMYL az egész világot!

Egy zsidó Anthaeus...

Vannak-e zsidó Anthaeusok, olyan görög mitológiai óriások, akiket ha földhőz vágnak, azok a földtől magától mindig uj erőre kapnak?

Reb Jékele Mehlovics Oroszország egyik városkájában tengette szegényes életét. Foltozó szabó volt, ilyesmi; szűkös falat kenyerét becsületes munkával kereste; olyan kopekja még nem került a kezébe, amelyért ő meg ne dolgozott volna keményen. Mégis azt mondták róla is, mint a többi szegény zsidóról a városban, hogy: vérszopó, uzsorás vagy, pióca vagy; majd letépünk magunkról és vagy elfaposunk, vagy a pokolba kergetünk.

Különösen közvetlen szomszédja, Jeffrem városi irnok ur, aki a tagbaszakadt parasztok közt is óriás volt, fenekedett rá gyülölködő haraggal. Lakásának ablaka Reb Jékele udvarára szolgált; láthatta az irnok, mint fizad a zsidó a kenyérért, hogy csak más szegény zsidóknak dolgozik, paraszt át nem lépi küszöbét hétszámra sem, tehát kölcsönt sem adhatott a parasztnak, mégis vérszopó piócának szidta. „Ergy Palesztinába, ott uzsoráskodj, zsidó!" — ilyen megjegyzésekkel traktálta nap-nap után és mit tehetett Reb Jékele... hallgatott. Ő, az erőtlen, vézna kis zsidó és Jeffrem, akinek buzogány az ökle! Félt is tőle s ha csak messziről is látta, már remegés rázta meg a tagjait.

A többi zsidónak is a városban mindegyiknek volt egy-egy Jeffreme és este, ha a bész-hámidrosban elpanaszolták egymásnak a sorsukat, hogy tele van gyülölettel a világ s hogy sanyargalják itt a városban a zsidókat, Reb Jékele minden alkalommal azt mondta:

— In Erec Jiszroél iz e zaj epesz nis méglach! Hogy Palesztinában lehetetlen az ilyesmi.

Erec Jiszroél: ez volt az ő álmainak álma. Ha ő odajuthatna, ott csendesen élhetne! Ott földet érez lába alatt a zsidó. Ott otthon van az üldözött zsidó; ott nincsenek kozákok, nincs kancsuka, nincs korbács, sem vérszopós Jeffremek.

S mintha Jeffrem, az irnok, csak látta volna Reb Jékele álmait, mert alig mult el nap, hogy meg nem marta komiszkodó szavával. És aszerint, hogy józan volt-e vagy részeg volt, vagy azt mondta neki:

— Ergy Palesztinába, ott uzsoráskodj, zsidó! — vagy azt bölögte feléje: — Palesztinába kivánkozol zsidó? No de itt maradsz s addig el sem mégy, amig agyon nem vertelek az öklömmel...

Reb Jékele ilyenkor egy egérlyukba is bujt volna, ugy félt attól a rabbiátus emberől. S csak később, mikor engedett a félelemkozta nyomás és gondolkozási képessége felszabadult; mikor megjat a munka mellett vagy a klauz-ban ült és üldözöttségére gondolt, a magáéra és más százezrek sorsára: csak felsóhajtott és meggyőződéssel mormolta:

— In Erec Jiszroél iz e zaj epesz nis méglach...

Ez a gondolat kisérte rideg napjain és hetein és hónapjain át. Ebben a gondolatban benne volt az ő álmainak álma; ha ő kijuthatna, ott csöndesen élhetne. Ott földet érez lába alatt a zsidó!

Egy délután nagy dolog történt. Jeffrem hazajött a korcsmából tökrészegen és egyenesen őhozza nyitott be.

— Te zsidó, te uzsorás, — kezdte — ma olvastam egy könyvet, melyben az van, hogy egy magamforma ember agyonvert egy öregasszonyt, mert uzsorás volt. Te sem érdemelsz más sorsot, te pióca, s én végzek veled, mint az asszonnyal végeztek.

És már emelte is az öklét, hogy lesujtson Reb Jékele fejére; egy csapás azzal a huzogánnyal és a vézna kis embernek vége; szerencsére Jeffrem elv részeg volt, hogy a lendületől, melyet emelte az öklét, elvesztette az egyensulyt és leibukott.

Reb Jékele nem tudta, az ajtón ugrott-e ki vagy az ablakon; mikor kiért az uccára, csak szaladt és ha zsidóval találkozott, ha mással, fájdalommal is, dühvel is, panaszkodva is, vádolva is, igazságkeresőn is, sirva is csak ezt harsogta vagy kseregte lelőjük:

— In Erec Jiszroél iz e zaj epesz nis méglach!

Ebben benne volt minden, ami csordultig megtöltötte a lelkét.

Gyermektelen özvegy volt, nem is ment vissza a házába és néhány hét mulva elhagyta a várost is. Ez is segitette valamivel, az is, egy-egy vagyonosabb

fiatal leánya, aki büszkén hordja a nyakán a keresztet, beleszeretett egy cionista fiatalemberbe. És odaig jutott már érzelmeivel, hogy Palesztinába akar menni a fiával — uj életet kezdeni. Szülei azzal motiválták annak idején kitérésüket, hogy leányukat „boldognak" akarják tudni. De hiába csinál néha ilyen furcsa játékot az élet: a leány — visszatér és elmegy chalucának. A nagyszülők bizonyára örülnének ennek a fordulatnak, mert amugy sem szivesen vették a kitérést. Valószinü, hogy a kislány elmegy majd Palesztinába; és ott fog rá találni a boldogságra, amelyhez — mint ez az eset mutatja — nem kell okvetlenül egy zsidó leánynak — a nyakba hordott kereszt.

Még egy kis jelenség, amely mellett kár volna csak ugy közönyösen elhaladni.

Már a német fajtörvények idején is többizben megirtuk, hogy egyetlen elégtétel a zsidóságnak a nagy tragédiában, hogy akik elszöktek, dezertáltak a zsidóság köréből, azokat a nürnbergi törvények szépen visszaterelik a közös akolba. Nem lehet megszökni. És ha már elbocsájtanak zsidó tisztviselőket, akkor helyes — ha a kikeresztelkedés nem lehet jog a sorskőzösség megtagadására.

Ha zsidó nem iratkozhat be a Nemzet Pártjába, akkor helyes, ha a kikeresztelkedett sem iratkozhat be. Ha zsidókra vonatkozó törvény megjelenik — vonatkozzék az csak a renegátokra is! Nem vagyunk angyalok és ebben az esetben valljuk mi is, hogy: legtisztább öröm — a káröröm.

A betiltott rituális vágás

A hir rövid és sokatmondó: a földmivelésügyi minisztérium betiltotta az állatok és szárnyasok elkábitás nélküli levágását. — A helyi hatóságok kötelesek beszerezni a kábitáshoz szükséges készüléket, amelyeknek kezelését a községi vágóhidak ellenőrzése mellett kiképzett személyzetre kell bizni. A miniszteriumi rendelet szerint tilos az ugynevezett rituális vágás, amely az állatok szükségtelen kinzásával jár.

Eddig szól a hiradás. A lényege az: hogy vallásos zsidó nem ehet többé kóser hust. Sem ugynevezett „nagy állatok" husát, sem pedig szárnyasokét. Le kell szögezzük tényként, hogy mig a „nagy állatok' vágása számos európai országban tiltva van, a szárnyasok vágása tekintetében páratlan ez a rendelkezés, mert sehol sem rendelik el azt, hogy csirkéket, libákat is előbb el kell kábitani, mielőtt azok nyakát elvágják.

Nincs jogunk a kritika hangján szólani. Bizonyára a felsőbb hatóságok bölcs mérlegeléssel megtárgyalták a kérdést és valószinüleg bizonyitást nyert az is, hogy a csirkék kevesebbet szenvednek, ha ugy mulnak ki ebből az árnyékvilágból, — ahogy az a falusi házakban szokásos, — de még az is humánusabb, ahogy a cselédlányok — rendszerint életlen késsel — percekig nyiszálják a szárnyas nyakát, amint azt a konyhákban és udvarokban látni lehet, olyan helyen, ahol nem végezletnek rituális vágatást.

Ezzel szemben a sakter beretvánál élesebb kése, amelynek pillanatig sem szabad megállani, az állatnak olyan szenvedést okoz, hogy ez ellen történt meg a szükséges intézkedés.

Megértjük ezt a rendelkezést. A huszadik század negyvenedik évének szellemhez szorosan hozzátartozik a humánum. Elvégre korunk fejlett emberbaráti szelleme megköveteli ezt a rendelkezést, amit a zsidóság, amely a humanista eszméket mindig megértette, most is bizonyára méltányolni fog. Igaz, hogy nálunk szélesebbkörü intézkedés történt ezen a téren, mivel a tilalom állitólag nemcsak szarvasmarhákra terjed ki, hanem vonatkozik a szárnyasok rituális vágatására is. Ezt mindenesetre tudomásul kell venni a romániai zsidó közvéleménynek.

Le kell tehát mondjon minden zsidó a husevésről, aki ragaszkodik a vallási előirásokhoz? Mondjuk azt, hogy fájdalmas számunkra? Mondjuk azt, hogy az orvosok nagyrésze a változatos koszt mellett tör lándzsát? Mondjuk azt, hogy a zsidó egyedek életére sulyos kihatással lehet, mert gyermekek és betegek, — akiknek esetleg egészséges fejlődése megköveteln a husevést: — le kell mondjanak róla? Nem tudjuk, hogyan fogjuk tudni megmagyarázni éhes és hus után siránkozó gyermekeinknek, hogy a szomszédban lakó miért nyiszálhatja a csirke nyakát kábitás nélkül, de a zsidó gyomorba kerülő csirke előbb morfin, vagy más injekciókkal kell átmenjen a tulvilágra.

Régebben a legkiválóbb keresztény orvosok egyikétől hallottam, hogy a rituális vágás nem kevésbé humánus, mint a többi vágás: de ilyen érvekkel nem lehet többé argumentálni.

Kétségtelen, hogy sulyos sérelem ez a rendelkezés a romániai vallásos zsidóság szempontjából. Különösen érzékenyen érinti az erdélyi zsidóságot, amely vallásosabb, mint az ó-királyságbeli, — mert ezzel lehetetlenné van téve az, hogy kóser hust fogyasszon. Sok millió és millió aprómarha, meg legalább 40.000 nagyállat került évenkint rituális levágásra Románia területén.

Rendkivül sulyos veszteség éri ezzel a hitközségeket, amelyeknek legfontosabb és legbiztosabb bevételi forrása éppen a gabella volt. Sokezer embernek esik ki a falat a szájából: így a vágóhidi alkalmazottak, mészárosok, azok alkalmazottai és mindazok, akiknek a husipar- és kereskedelem kenyeret és megélhetést nyujtott.

Az is kétségtelen, hogy a falusi lakosság bevételi lehetőségeit is erősen befolyásolni fogja ez a rendelkezés, különösen azokon a helyeken, ahol nagyobb számban él vallásos zsidóság. Igy például Sighet, Satmar, Oradea, Cluj, Târgu-Mures és egyéb helyek környékének gazdái — ha a rendelkezés ily formájában fennmarad — számolhat azzal, hogy jelentős mértékben fog csökkenni bevétele és a szárnyasok százezreit viheti majd vissza a hetipiacokról.

Ha a rendelkezés igy marad, akkor a hitközségek egész költségelőirányzatát meg kell változtatni, mert a hitközségek bevételi forrásai ezzel teljesen megváltoznak. Nem is tudjuk e pillanatban, hogy honnan és miből fogja pótolni a sok hitközség azokat a milliókat, amelyekre eddig a vágatásból kifolyólag biztosan bevételezett és alapját képezte a hitközségek gazdasági berendezkedésének? Sulyos gond ez és e pillanatban megoldhatatlan feladat elé állitja a hitközségek vezetőit.

A zsidóságnak, fájó szivvel bár, de le kell mondjon a husevésről. Tammuz 17-én, amikor megjelent a rendelkezés, éppen a „drei Wochen" kezdődik, amely csökkenti a husevést, sőt annak nagyrészében tiltja is. De reméljük, hogy időközben sikerülni fog meggyőzni az illetékeseket arról, hogy ez a rendelkezés sulyos ártalmára lesz az ország gazdasági életének. A zsidó háztartások pedig megoldhatatlannak látszó sulyos feladatok elé kerülnek.

A bucureşti és más városbeli nemvallásos zsidóság könnyünek foghatja fel a kérdést, mert nem tartja be a vallási szabályokat, de reméljük, hogy a szolidaritásnak és együttérzésnek majd olyan módját fogja találni ez a zsidóság, ami a zsidó együttérzést dokumentálja, kifelé és befelé egyaránt...

---

rokona sem vonta meg tőle a támogatást és Reb Jékele Mechlovits végre elmehetett oda, ahol földet érez lába alatt a zsidó.

Szerencsésen Jaffába érkezett és innen Jeruzsálemig gyalog ment. Mehetett volna kocsin is, mert volt pénze, de Reb Jékele Mechlovics gyalog ment, had érezze minden lépésével a szent földet. Milyen gyönyörüség volt nemcsak a lelkének, de még félreteposott cipője talpának is, hogy ő most itt, ezen a földön jár.

Egyedül ment, kisérő nélkül, de Reb Jékele Mechlovics nem félt. Oroszországban bizony, ha csak egy közeli faluba kellett mennie, az életveszély aggodalma kisérte; itt bátran ment előre, itt nem félt. Hiszen Erec Jiszroélban van, ő, aki Jiszroélhoz tartozik. Arabsok jöttek utána, el is hagyták, arabsokkal találkozott többször is, mindegyiknél hosszucsövü puska volt, mégis bátran ment előre, nem félt. Hiszen Erec Jiszroélban van, nem Oroszországban, a cárnak a földjén!

Mikor Jeruzsálembe érkezett, megállás nélkül csak tovább ment. Fel a Nyugati Fal felé, hogy ott leboruljon és hálát adjon az Istennek, hogy kihozta őt az ellenség földjéről és szerencsésen idehozta, a szabadság megszentelt földjére.

Hát, ahogy kődobásnyira volt csak, a komoran emelkedő szent faltól, egy Jeffrem állta el az utját. Nem éppen az a bizonyos Jeffrem, akitől ő oly sokat szenvedett s aki kicsi hija, hogy életét nem vette, de ez is csak olyan volt, mint az otthoni. Ölnyi magas óhitü orosz pap; ennek is acél volt az ökle és gyülöletből izzó a két szeme.

Megismerhette benne a pap az Oroszországból idekerült zsidót és azt hihette a pap, hogy ő most otthon van, az embertelen erőszakoskodás földjén, mert fenyegetően ráordított:

— Takarodj. Hordd el magad innen, ha mondom, mert összetöröm a csontjaidat, te zsidó!

Csak ketten voltak ott a szük uton, az óriás termetü orosz pap és a vézna Reb Jékele Mechlovics. Mégsem félt, mégsem ijedt meg Reb Jékele. Otthon Oroszországban kövé dermedt volna, vagy kirázta volna a sápasztó hideg, itt a szemébe nézett a papnak és jól megmarkolta a botját, melyet idáig jött.

— Én mondom, — sivitott rá — hogy takarodj s ha még egy szót szólsz, akkor megláted, hogy mit kapsz.

Az imponáló bátorság volt-e, ami némává tette a papot, vagy érezte-e igazságát a zsidónak, hogy itthon van, az övé ez az ősi föld, maga pedig csak idegen, csak jövevény: megjuhászkodva és szó nélkül tovább ment.

Reb Jékele Mechelovics pedig fölfelé, az ellenkező irányba s ahogy lépést tett lépés után, nem is csodálkozott saját magán, hogy ő igy tett. Megátol értetődőnek találta.

Antheus lába földet ért s ez visszaadta az elgyengülinek az erőt.

Cs. Gy.

Apróságok

Inscris în registrul publicaţiunilor periodice prin Ordonanţa No. 9/1938. Dos. No. 805/1938. Tribunalul Bihor, Secţia III-a.

Naptár 5700

Péntek: Tammuz 20, julius 26.
Szombat: Tammuz 21, julius 27. I: פרק
Heti szidra: מטות
Heti haftora: דברי ירמיו

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 7.53
gyertyagyujtás 8.03
Istentisztelet kezdete 8.13
Szombat befejezése 9.12

A döblingi temető sirjánál...

Több mint egy emberöltő mult el azóta, hogy Herzl Tivadar szive megszünt dobogni. 36 évvel ezelőtt tünt el ez az üstökös a zsidóság egéről és most, hogy Tammuz 20-án ujra elérkeztünk halálának évfordulójához, nem csupán érette, hanem magunkért is emlékeznünk kell halhatatlan egyéniségére.

Hol vannak már azok a harcok, amelyek személye körül folytak? Vajjon helyes volt-e elgondolása, vagy sem? A mai Európa zsidósága megbénult akaratával és az elmulasztott lehetőségek romjainál keserüen idézi a nagy látnok szavait. Mi lett volna, ha negyven évvel ezelőtt még Herzl életében ráeszmélt volna a zsidóság mindarra, amit Herzl Tivadar oly drámai erővel megjósolt? Mi lenne ma, ha annak idején, az európai zsidóság teljes erkölcsi és anyagi erejével hozzálátott volna a zsidó ország épitéséhez? A minimumra csökkent volna a zsidókérdés, amely ma a többi problémák között olyannyira foglalkoztatja a világ közvéleményét. Mi lett volna, ha Herzl jóslataihoz elég érzékkel birt volna az akkori zsidóság? Amikor még a mai lehetőségek és mai árakhoz viszonyitottan ezredrészért lehetett volna megvásárolni Palesztinát? A zsidó ezrek és tizezrek nem becsempészetten, hanem legális keretek között tudtak volna uj otthonra találni a Szentföldön.

Hiába siratjuk ma Herzl Tivadart, mert most ott tartunk, hogy irányelvei és elgondolásai az egyetlen reménysugarat jelentik a gáluti zsidóság koromsötét éjszakájában. Ma hiába meditálunk az elmulasztott ragyogó lehetőségek között és vane szebb virág, amelyet elhelyezhetünk elhagyatott döblingi sirjára, mint a hála és elismerés virága, amely örök időkre kijár neki a vergődő zsidóság szivéből. Van-e tragikusabb igazolása Herzlnek, mint az, hogy mig régebben huszezer zsidó zarándokolt a volt osztrák császárváros temetőjébe ezen a napon, addig most a világon szerteszórtan élő bécsi zsidók csak könnyes szemekkel gondolhatnak az otthagyott sirra. Akik pedig ott maradtak, azok ma nem járulhatnak a nagy vezér sirjához.

Herzl Tivadar megérezte a földalatti erőknek azt az erupcióját, amely már akkor jelezte létezését, de az izzó kráter csak évtizedek multán lövelte ki a gyülöletnek égig emelkedő lávatömegét és olyan földindulás közepette adja jelét a zsidó szenvedések létezésének, amely megreszkettetti a bástyák szivét is.

Hova lettek a zsidó milliárdok és mivé lettek a zsidó milliók? A párisi Dreyfuss per, amely elinditója volt Herzl elgondolásainak, ma irtózatos méretü Dreyfuss pörré nőtt, amelynek vádlotti padján ugyanolyan ártatlanul, mint a francia-zsidó kapitány, ott ülnek a zsidó százezrek is, a hazaárulás vádjával vállaikon és ma nincsen Zola, aki sikra szálljon érettük.

Herzl Tivadar álma meg kell valósuljon — ahogyan ő mondotta — akár akarjuk, akár nem. Most már azok is mellette vannak, akik gyülölettől szikrázó szemekkel kiáltottak vétót a zsidó állam terve ellen. Ma már egyetlen lehetőségként lebeg a zsidó milliók előtt, egy zsidó állam terve, amelynek első hangot az a prófétai lelkületü zsidó publicista adott, aki megbékélten nyugszik a temetőben. Hányan gondolnak vágyakozva azokra a jelenlegi helyzetben, akik sirkertekben alusszák örök álmukat és nem kell részesei legyenek annak a rettentő megpróbáltatásnak, amely ma minden zsidónak osztályrészül jutott.

Tammuz 20. Emléknap. Herzl Tivadar halálának fordulója. De jó is volna az általa álmodott pálmaligetek árnyékában ülni. De ma Haifa bombái adják jelét annak, hogy fölöttünk, körülöttünk a halál ólálkodik és mi megadással kell mondjuk, hogy várjuk az élők feltámadásának napját, még előbb, mint a holtakét. De ehhez a feltámadáshoz kell feltétlenül az is, hogy a meghalt Herzl álljon az élre, eszméjének jegyében és szerezze meg a zsidó nép boldogságát és annyira áhitott nyugalmát...

— Ujabb földvásárlás Palesztinában. A K. K. L. vezetőségének sikerült — a földvásárlási nehézségek ellenére — egy 2800 dunamot kitevő területet megvásárolni. Bár mennyiségileg ez a terület igen csekély, földrajzilag fekvésénél fogva mégis igen nagy jelentőséggel bir, mivel a Hedera és Emek-Chefer nagy zsidó kolóniák között terül el. Tekintve, hogy a föld a tengerparton fekszik, illetékesek ugy vélik, hogy ez a terület halász-településre igen megfelelő lesz.

PETROL EGGER
Meggyógyitja a korpázást
Megszünteti a hajhullást

— Háborus intézkedések Tel-Avivban. A buza és a liszt tartalékokat ujabban többszáz tonnával felemelték. Ugyancsak nagy mértékben sikerült a zab, valamint a zsir-rezervákat megnövelni. A városi hatóságok intézkedése nagy megnyugvást keltett Tel-Aviv lakossága körében. De nem csupán élelmezés tekintetében követ el mindent a város vezetősége a lakosság ellátásáért és biztonságáért, de erős mértékben építi ki a légvédelmet is. Tel-Aviv városának légvédelmi kiépitése mintegy 15.000 munkásnak és tisztviselőnek fog egyidőre megélhetést nyujtani.

— Összeállitják az elbocsátandó zsidó tanerők névsorát. Bucuresti. A nemzetnevelésügyi minisztérium az elbocsátandó zsidó tanerők névsorának összeállitásán dolgozik.

— Bukaresti nagyvállalat volt főtisztviselője, széleskörü ismeretségael kizárólag elsőrendü cikkek eladására képviseletet keres Bukarestre. Megkereséseket a „Népünk" kiadóhivatala továbbit.

— Palesztina a háboru szolgálatában. Ismeretes az a törvény, amelyet nemrégen az angol parlament egyhangulag megszavazott és amelynek értelmében az államnak jogában áll a brit polgárok valamint vagyonuk felett is teljhatalmulag rendelkezni. Ez a törvény kiterjed Palesztina lakosságára is és a főkormányzó már ki is bocsátotta a rendelkezést egész Palesztina területére. Többek között intézkedés történik a palesztinai export teljes megszüntetésére is.

— KOLOZSVÁRON keresse fel a CARMEL ort. kóser vendéglőt. Calea Regele Ferdinand 33. (Str. Dacia sarkon, a Regal kávéházzal szemben), ahol pontos kiszolgálás mellett a legjobban étkezhet.

LEGIDEALISABB HASHAJTÓ, VÉRTISZTITÓ, epehajtó a dr. Földes-féle „Solvo" pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfuvódás, gyomor- és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyujt. Egy doboz ára 25 lei. Minden városi és vidéki gyógyszertárban és drogériában kapható.

— Ültetvényes küldöttség a palesztinai kormánynál. A napokban közös zsidóarab ültetvényes delegáció kereste fel a kormányt, hogy megtárgyalja a narancsültetvények adósságainak kérdését. A küldöttség javasolta, hogy a kormány külön szervet létesitsen a kérdés tanulmányozására, ugy ahogy az Cyprus szigetén is történt. A kormány képviselője, aki a küldöttséget fogadta, felszólitotta az ültetvényeseket, hogy ebben a kérdésben emlékiratot juttassanak el a kormány főtitkárához. Megtárgyalták a kölcsön kérdését is. A delegáció megelégedéssel vette tudomásul a palesztinai kormánynak azt a bejelentését, hogy a megszavazott kölcsön folyósitását már a jövő hónap folyamán megkezdik.

— Országut Palesztina és Irák között. A Palesztina—Irak közötti országut épitési munkálatai közelednek a befejezéséhez. Az országutat valószinüleg a hónap végén adják át a forgalomnak.

— Bucureştiben a „Népünk" példányszámonként kapható a „Modern Kölcsönkönyvtár"-ban, Calea Victoriei 50. (Telefon palotával szemben, szuterén).

— Basra kikötő jelentősége Palesztina szempontjából. Palesztinában kiemelik azt a jelentőséget, amelyre Basra kikötő a palesztinai behozatal szempontjából emelkedett most, hogy a Földközi tengeren megszüntek a szállitások. Tel-Avivból külön meghatalmazott utazik Basrába, hogy ott felvegye az érintkezést a hatóságokkal és megtárgyalja a szállitás, valamint elraktározás kérdését.

Elbocsájtották a zsidó köztisztviselőket

A tisztviselők kinevezéséről szóló törvény 3-ik szakasza, valamint a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának a Nemzeti Pártjává való átalakulásáról szóló rendelettörvény első szakasza alapján, továbbá a román állam politikai és totális rendjének védelméről szóló rendelettörvény értelmében — amely szerint nem lehet köztisztviselő olyan személy, aki nem tagja a Nemzet Pártjának — a belügyminisztérium julius 12-éről keltezett 170 számu rendelete ugy intézkedik, hogy elbocsájtja állásukból a zsidó származásu tisztviselőket.

Vonatkozik ez a rendelet azokra is, akik kikeresztelkedtek és román hangzásu neveket viselnek. A rendelet első intézkedését, amelyet Cluj városában hajtottak végre, lapunk legutóbbi számában hoztuk. Ezuttal közöljük a további elbocsájtásokat.

MAROS TARTOMÁNYBAN

A KÖVETKEZŐKET BOCSÁJTOTTÁK EL

Tigoiu Moise Mircea (Marosvásárhely), a megyei mérnöki hivatal vezetője; Laufer Sámuel járási jegyző (Gyergyószentmiklós); Gyarmati Sándor, jegyző (Aranyosbánya); Mármarosi Lajos, jegyző (Mezőpanit); Lengyel Rezső, megyei mérnök (Balázsfalva); Szántó Albert, megyei főmérnök (Csíkszereda); Seeman József, mérnök (Sibiu) és Ehrlich Béla, hivatalfőnök (Székelyudvarhely).

BUCEGI KIRÁLYI HELYTARTÓSÁG

ELBOCSÁTOTT ZSIDÓ TISZTVISELŐI

Jelen rendelet keltétől kezdődöleg elbocsájtották az alábbi zsidó tisztviselőket: Solomon Rauch és Moscu Ármin, a Ploesti—Valeni államvasutak ideiglenes forgalmistáit; Zisu Gheorghe, másodosztályu osztálytőnök; Elena Hegedüs, a tartomány központi igazgatóságának másodosztályu tisztviselőnője; Zichel Grigore, a tartomány műszaki szolgálatának elmérnöke; Teodor Socol, mérnök, a tartomány műszaki szolgálatának ideiglenes tisztviselője; Lusztig Edmund, Beba Ana községbeli jegyző és Lampel Desideriu, Starpu buzaumegyei község jegyzője; Pál Iosif, a háromszékmegyei Bikszád község jegyzője.

HAT TISZTVISELŐT BOCSÁJTOTTAK

EL TEMESVÁRON

Temesváron az uj rendelkezés értelmében, etnikai eredetük miatt a következő elbocsájtások történtek: Bodascher Ottó mérnök, aki a főmérnöki hivatalban, Messinger Erna, Goldis Elena asszony és Mitrutt Margit asszony, tisztviselőnők, Grigorescu-Isler Ioan, a népesedési hivatal tisztviselője és Faragó Lajos, a városi zeneiskola hosszu éveken át volt tanára.

A NAGYVÁRADI ELBOCSÁJTOTTAK

Oradeán kilenc tisztviselőt bocsájtottak el. A polgármester értesítette a közigazgatási és technikai ügyosztályt, hogy az érdekelteket azonnal értesítsék. A rendelkezés a városházán három, az üzemeknél hat tisztviselőt érint. Dr. Sebestyén Sándor állatorvos, Eichner Ernő és Szenes Antal mérnökök. Az üzemeknél a következők kapták meg az elbocsájtó végzést: Éliás Erzsébet tisztviselőnő, Gergely Jenő műhelytőnök, Nagy Ferenc gépész, Roth Gergely jéggyári alkalmazott, Szücs Ferenc és Pollák Jenő technikusok.

A nemzetgazdasági minisztérium közleményt juttatott el a lapokhoz, azokról a zsidó származásu tisztviselőkről, akiket felfüggesztettek állásuktól. A felsorolták között van: Blankenberg Nándor vezérfelügyelő, volt kolozsvári ipari főfelügyelő, az ipari fejlesztés igazgatóságából: Porn Eugen gazdasági tanácsos, Bercovici József kereskedelmi attasé, Helfant Henry kereskedelmi attasé, Neumann Aladár mértékhivatali főhitelesitő és mások.

A „Curentul" közlése szerint Stefan Ghilescu munkaügyi miniszter rendeletet irt elő, amely szerint augusztus elsejével rendelkezési állományba helyez ujabb betegségelyző orvosokat.

Ezek között erdélyi vonatkozásu nevek a következők:

Ostfeld Sámuel dr. (Gyulafehérvár), Joli Ábrahám dr. kerületi orvos (Gyulafehérvár), Fischer Bernát fogász (Arad), Müller Károly dr. (Bacău), Pollák Bella dr. (Sepsiszentgyörgy), Schul Ottó dr. (Fogaras), Hubert István dr. fogorvos (Brassó), Markovics Miklós sebész (Kolozsvár,) Hirsch Gyula dr. gyermekorvos (Dés), Ardeleanu Erzsébet dr. gyógyszerésznő (Nagyvárad), Bauer László dr. (Petroszény), Ehrenwald Jenő fogtechnikus (Piatra Neamț), Kornhauser Albert dr. (Nagyszeben), Antal Sándor dr. (Nagyszeben), LöwyÉzsaiás dr. (Nagyszeben), Klein Margit dr. gyermekorvos (Nagyszeben), Rosenfeld Endre dr. (Marosvásárhely), Stein Sámuel egészségügyi tiszt (Marosvásárhely), Petculescu Eliza dr. (Temesvár), Nicolaide René dr. kerületi orvos (Temesvár) és Schlesinger Judit fogtechnikus (Temesvár). Ezeken kivül külön rendelettel a minisztérium julius 19-iki hatállyal rendelkezési állományba helyezte Vajna Jenő dr. belgyógyászt Bucurestiből és Lampel Armand belgyógyászt Temesvárról.

„Bibliai kivonulás", amely egyre tart

Ujra hivatkoznunk kell a „Curentul"-ra. Hivatkozunk rá és idézzük... Azt irja, hogy *három hét telt el a besszarábiai átadás fájdalmas eseményei óta és a zsidók „kivonulása" Galatzon át egyre tart. Számos zsidó minden társadalmi rétegből siet a kikötő felé, ahol a formalitások megejtése után hajókra teszik őket és viszik Renibe, a Galatz melletti kis kikötővárosba. A behajózás a legnagyobb rendben megy, az elutazókat a legcivilizáltabb elbánásban részesitik.*

Azt irja a lap, hogy érdemes megemliteni, hogy azok, akik a Pruton át vándoroltak, olyan zsidók, akiknek jó társadalmi állásuk van, vagyonuk és élemedettebb koruak is. Láttunk az uccán — irja a lap — kocsisorokat, pompás böröndökkel, finom öltönyökkel, drága holmikkal és számos zsidót, akik ruházkodásuk után itélve, müvelt és vagyonos emberek. Sokan közülük egészen jókedvüek. Egyébként ők maguk sem tudják, hova mennek.

A lap ezt azzal magyarázza, hogy a zsidókat megszállotta az exodus áramlata és láza. A bolygó zsidó lelkiállapota nyilatkozik meg. Azt hisszük, hogy visszatért a „nagy bibliai kivonulás korszaka."

Mi másképen magyarázzuk. Higyje el nekünk a „Curentul," hogy a zsidó nem vándorcigánytaljta, amely nem tud egyhelyben maradni. Sőt, boldog volna, ha egyszer már nyugodtan egyhelyben élhetne. De legjobban fáj nekünk ez a gunyos hang. „Bibliai kivonulás" irja a lap. Lemondana róla a zsidóság. De vajjon mit irna a lap, ha nem látná ezt a „bibliai kivonulást." Mi bevalljuk, ha román nacionalista sajtót szerkesztenénk, akkor azt irnánk:

— Mindenkor amellett törtünk lándzsát, hogy minél több zsidó hagyja el az országot. Mindenkor azt irtuk, hogy sokan vannak és ugy látszik, hogy oly jól érzik magukat itten, hogy nem akar egyetlen egy sem elmenni. De csalódtunk. Most látjuk, hogy mennek. Hála Istennek, hogy mennek. Nem gunyolódunk felettük, mert fájdalmas lehet elhagyni egy szülőföldet. De ha menni akarnak, menjenek Isten hirével. Ez szép és rendes gesztus a zsidóktól. Elég szomoru ez nekik. Mennek sorban a kikötő felé, hogy azután a nagy bizonytalanságba jussanak. Mi vár ott rájuk? Jólét? Nem hinnénk, hogy a szovjet megazdagodást jelentene. Nem uzsoráskodni akarnak ott, hanem dolgozni. Nem parazitákat akarnak lenni, hanem egy ujszerü társadalomba akarnak beilleszkedni. Szép tőlük, hogy elegáns böröndökkel — proletároknak mennek. Mi hajtja őket? Nem tudjuk. De bucsuzunk tőlük. Isten veletek zsidók. Csak menjetek, menjetek — legalább itt kevesebben lesztek...

Igy innánk erről a bibliai kivonulásról, — ha a „Curentul" volnánk. De nem vagyunk azok és igy fáj a gunyos hang, amely még akkor is dival, amikor mennek a zsidók uj világba, uj élethelyezőségeket keresni. Nem pénzt — csak életet...

140.000 zsidó fegyveres van Palesztinában

Eliezer Kaplan, a Jewish Agency exekutivejának tagja, nyilatkozatot adott amerikai ujságiróknak és kijelentette, hogy a zsidó település jelenleg 140.000 olyan fegyveres felett rendelkezik, akik bármely pillanatban felhasználhatók az ország védelme érdekében.

Ezzel kapcsolatosan emlékezünk Jabotinszkynek, ennek a nagyszerü előrelátással rendelkező zsidó politikusnak éveken át hangoztatott felfogására, amelyet az angolok nem akartak, vagy nem tudtak megérteni. Abban minden cionista vezérférfiu megegyezett, hogy minél több embert engedjenek be az országba, mert ez az angolok érdeke is. De Jabotinsky tovább ment és azt is kérte, hogy képezzenek ki egy zsidó hadsereget, amely az elkövetkező háboruban igen erősitené az angolok pozicióját a Közel-keleten.

De ahogy Hitler — nem is helytelenül — legutóbbi beszédében megemlitette, hogy az angolok lassan értenek meg valamit és igy nem csoda, ha ezt is csak későn veszik észre. Milyen jó is lett volna, ha a bevándorlást nem korlátozzák annyira és ha a 140.000 fegyverest valóban korszerüen ki is képezik? Már több izben irtunk arról, hogy milyen jó emberanyag a palesztinai zsidó. Minden adottsága megvan hozzá. Intelligens, tehát a modern és mechanizált hadsereg nagy hasznukat veheti, fiatal és edzett tizezrek, sok közülök Európa legjobb hadseregeiben volt katona. De az angolok ezt is elmulasztották, mint annyi mindent, ami bün számba megy, a mai helyzetben. De ne rekriminájlunk! Még nem veszett el reményünk, ahoz, hogy ez a másfélszázezer zsidó férfi kedvezően befolyásolja majd a zsidó birtokás jogát — Palesztinában.

— Jólszituált vallásos urileány, aki ipari üzemmel rendelkezik, férjhez menne egy komoly, 30 év körüli fiatalemberhez. Leveleket „Szerencse" jeligére a kiadóba.

Van-e zsidó vér és arany az angol plutokráciában?

1.

A VEZÉR BESZÉDE: A „ZSIDÓ PLUTOKRÁCIÁRÓL"...

Hitler vezér és kancellár pénteken tartott nagy beszédében nyilt felszólitást intézett Angliához, amely szerint békejobbot kinál fel, mert ugy véli, hogy mielőtt a nagy harc megindul a két hatalom között, talán mégis meglehetne békülni.

A német vezér beszédét méltatta a világsajtó és valóban egyedül és kizárólag a brit államférfiaktól függ, hogy milyen választ adnak a német ajánlatra. A legnagyobb valószinüség szerint elutasító a válasz, mert a hűszke brit oroszlánnak nem lehet retirálni, hiszen ezzel örökre elveszitené azt a presztizst a világon, amelyért 300 év alatt annyi vér és más áldozatot hozott.

Bennünket a csaknem két órás beszédnek egy kitétele érdekel: „a zsidó plutokrácia", vagyis a zsidó pénzemberek uralma, amely a nemzeti szocialista felfogás szerint minden rossznak és bajnak kutforrása. Talán kissé fölösleges ujra és ujra elkezdeni a „védekezés", hogy ne tévesszék össze a zsidóságot a pénzuralommal. Mi már régen tudjuk és valószinüleg tudják azok is, akik a zsidót és a pénzuralmat szántszándékkal összekeverik, hogy a „pénzuralom" jobban nemzetközi, mint a munkások nemzetközisége. Aminthogy az arisztokrácia is az, jobban, mint a zsidóság. Egy svéd mágnás hamarabb értí meg magát egy spanyol granddal, mint Varsó külvárosának zsidója egy angol zsidó előkelőséggel.

2.

AZ ANGOL BANKOK ZSIDÓMENTES IGAZGATOSÁGA...

A londoni zsidónegyednek, a Whitechapelnek proletár és kisember zsidója körülbelül az angol zsidóság 70—80 százalékát reprezentálja. Vannak nagytőkéjü zsidók is, az kétségtelen, viszont már régi statisztika igazolja, hogy az őt legnagyobb angol banknak igazgatói és vezetőségének tagjai 100 százalékban angolok és nem akad közöttük zsidó. Már pedig a plutokrácia legjobb ismérve a bank. Különösen a „five big", az „öt nagy", ahogy ezeket a mammut bankokat nevezik az egész világon.

3.

V. JÁNOS KIRÁLY SAPKÁJA

Nemrégiben egy ujságiró, névszerint George Edinger cikket irt a „Daily Express"-ben, amelyet egy anekdótával kezdett. E szerint V. János portugál király egy napon magához hivatta Pombeli miniszterelnökét és elrendelte, vizsgéljanak meg minden portugál polgárt. Állapitsák meg, folyik-e ereikben zsidó vér? Amennyiben a vizsgálat eredménye „pozitiv", a zsidó származásuak sárga sapkát lesznek kötelesek hordani.

Néhány nap multva Pombali miniszterelnök kihallgatására jelentkezett a királynál, aki előtt kezében két sárga sapkával jelent meg.

— Az egyik sapka az öné felség, a másik pedig a királynéé, az enyim még a kalaposnál van.

4.

A „ZSIDÓ VÉR" MINDENÜTT FELTALÁLHATÓ

A cikkiró maga is bevallja, hogy nem tudja, menynyi zsidó vér „csörgedezik" ereiben és végül azt a megállapitást teszi, hogy jelenleg 300.000 „praktizáló" zsidó él Angliában, tehát a lakosságnak valamivel több, mint fél százaléka. Mintegy két százalékra becsülhető azoknak a keresztényeknek a száma, akikben több a zsidó vér, mint egyéb — a cikkiró megállapitása szerint. Tekintettel azonban arra, hogy Cromwell, sőt valószinüleg Hódító Vilmos óta Angliában állandóan éltek zsidók is, s miután a vegyeházasságok gyakoriak voltak, nyilvánvaló, hogy ha nem is zsidósodott el Anglia, de a zsidó vér (ha van ilyen) semmisetre sem elhanyagolható mennyiség ott sem. Viszont a német birodalom számos arisztokrata családjában, de még a jelenlegi nagyvezérkarban is van „zsidóvér". Például Milch tábornok, aki Hitler legutóbbi beszédéig csak ezredes volt, de ma már tábornok és a repülőügynek igen kiváló szakértője. Anyjának, aki árja, mégis eskü kellett tenni annakidején, hogy nem zsidó férjétől, hanem árja emberrel folytatott illegális viszonyából származott.

Visszatérve a Daily Express cikkére, ennek nyomán közöljük a prominens angol zsidókat.

5.

ZSIDÓK ANGLIA NAGYJAI SORÁBAN

Megállapitja, hogy Epstein, a világhirü szobrász, talán az egyetlen zseni, aki ma Angliában tiszta zsidó. De rengeteg kiváló férfi van, akinek zsidó származása nem tagadható le. A mi generációnk még ismeri lord Readinget, India alkirályát, lord Jesselt, a király főudvarmesterét, lord Samuelt, a belügyminisztert. És ki ne tudná Angliában és egész Európában, hogy Hore Belisha, a volt hadügyminiszter ugyancsak zsidó. Zsidó volt Sir Isac Isacs, Ausztrália első „bennszülött" főkormányzója. Sir John Monash, Ausztrália hadseregfőparancsnoka a világháboruban, Sir Michael Myers, Queensland állami főügyésze, Sir Sydney Abrahams, Ceylon állami főügyésze. Az angol orvostudomány büszkeségei: Barnardo professzor, Emanuel Miller és David Nunes Nabarro, valamennyien zsidók és zsidó Mark Hamburg és Landen Ronald, a két muzsikus. Philip Guedalla, Gilbert Francau, Virgina Woolf és Sir Sydney Low ugyancsak zsidók. Naomi Jacob, Leonard Merrick és Siegfried Sassoon, a hiünü irók félzsidók. „Alig hisszük — irja Edinger —, hogy mikor Maurice Moscovitch, Leon M. Lion, Ernest Milton, Julia Neilson, Margarete Rawlings, Constance Collier, vagy Olga Lindo, remek játékát figyeljük a szinpadról, gyanitanénk, hogy valamennyinek nagy porció zsidó vér lüktet ereiben".

A cikk mellesleg még felsorolja Charlie Chaplint, Paul Munit, Douglas Fairbanksot, Harold Lloydot és Eddie Cantort, akik valamennyien nem árják és hozzátesszi, hogy az angol kereskedelmi élet nagyon sokat veszitett Sir Isidore Salmonnal, aki a Lyons vezérigazgatója, vagy lord Hirsttel, a ki a General Electricet vezeti, vagy Benjámin Drage-dzsel, vagy Sir Montague Burtonnal, vagy a nemrégen elhunyt lord Melchettel.

6.

NORFOLK HERCEGE IS...

A zsidók ugyanis kétezer év előtt még a fönicialakkal jöttek be Angliába, ugyanakkor, mikor a keresztény angol ősök Norvégia felől a vikingek képében érkeztek Angliába. A föniciai zsidók legnagyobb része cinket keresett Angliában és a minap egy vállalat a következő körlevelet intézte angol kereskedőkhöz: „Leszármazottja vagyok őseimnek, akik kétezer évvel ezelőtt cinkért jöttek Angliába. Kétezer év után folytatom őseim foglalkozását..." Cornwallban még vannak olyan helységek, amelyeknek neve héber eredetü, mint például Marazion, ami annyit jelent: „Sion keserüsége".

Az angol lordok háza tele van zsidó származásu főnemesekkel, Norfolk hercege, aki Anglia legrégibb arisztokrata családjából származik, színtén nem mentes a zsidó vértől. Családja 1877-ben összeházasodott a zsidó Treves családdal, mikor a tizenötödik norfolki herceg feleségül vette Pellegrine Treves egyik ősunokáját. Pellegrine Treves figyelemreméltó férfiu volt, 1762-ben született, igen magas hivatalt viselt a Keletindiai Társaság szolgálatában és vére még ma is a legmagasabb angol nemesség számos tagjának ereiben csörgedez: legidősebb fia a harmadik Lord Lonsdale hugát vette feleségül, unokája 1808-ban Lord Dammington lett és feleségül vette Loundoun grófnőt, aki Hastings márkijának legidősebb lánya volt. Zsidó vér van Lord Crewe ereiben, Lord Rosebery anyai nagyapja Rotschild báró volt. Lord Ludlow egyenes leszármazottja egy Lopez nevü spanyol zsidónak, zsidó vér folyik Wellington hercegének ereiben, Lady Plunkets egy Joseph Lewis nevü zsidó leánya.

7.

AZ ANGOLOK PATRIARCHALIS NEVEI...

A cikk hangsulyozza, hogy ma már Angliában semmiféle irányelv nem mutatja meg, ki a zsidó, ki nem az: tekintve, hogy a zsidók nagyrésze magas, szüke és kékszemü, az árják között pedig igen sok az alacsony termetü, fekete haju, barna bőrü, hellott orru. Még a név sem irányadó, mert hiszen Sir John Simon például tiszta árja és ugyancsak tiszta árja Sir Claude Jacob tábornagy, lady Cynthia Mosley, az angol fasiszta Sir Oswald Mosley feleségének nagyapját Levy Leiternek hivták.

Mindezek dacára, az a véleményünk, hogy a zsidók elleni további harcot azok határozták el, akikben egy csepp zsidó vér sem folyik.

20 évi borzalmas szenvedés után végre meggyógyultam...

Sache Carol ur, Bucuresti, Suburbana Bragadiru, irja nekünk, hogy 20 évig szenvedett gyomorbajban és enni sem tudott anélkül, hogy fájdalmai ne lettek volna. De ima segitségére jött a kiváló GASTRO-D. gyógyszer és három üveg elhasználása után megszabadult szenvedéseitől.

Ma, miután két éve, hogy meggyógyult, köszönölevelet ir nekünk, amelyben felemliti, hogy betegsége sohasem ismétlődött meg és reméli, hogy példát mutat mindazoknak, akik eddig még nem találták meg betegségük orvosságát.

GASTRO-D. kapható gyógyszertárakban és drogériákban, vagy póstán megrendelhető 162 lej utánvét mellett Császár Ernő gyógyszertárában, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Ezüst

menorák, gyertyatartók, serlegek, evőeszközök, templomi kegyszerek bármily müvészi kivitelben legolcsóbb árban.

Gyártása és eladása: „TACAMUL" ezüstáru gyárban CLUJ. Str. Gen. Neculcea No. 8.

Egészségét veszélyeztető **Influenza-Grippe-járvány ismét sok betegséget idéz elő.**

Védekezzen! Használja mosakodásánál állandóan a **kellemesen** illatosított

Senlaslo fertőtlenitő toalettszappant, megóvja egészségét!

Hétről-hétre

Jeruzsálem. — A palesztinai kormány törvényt hozott, amelynek értelmében joga van rendelkezni az emberek és vagyonok felett háborus célokra. Ismeretes, hogy annak idején az angol parlament hasonló törvényrendeletet szavazott meg. Az 1939-ben megszavazott nemzetvédelmi törvény értelmében az angol király jogait a főkormányzó gyakorolja és így ő hivatott e törvény alkalmazásáról dönteni. — A Jeruzsálemi zsidó hitközség vezetésében résztvevő pártok között megegyezés jött létre, amelynek értelmében az összes pártok képviselve vannak a hitközség tanácsában. A tanács legutóbbi ülésén felhívást bocsátottak ki, amelyben a jisuv összes irányzatainak egységességét kérik. — A napokban megérkezett Palesztinába az első 17 bevándorlóból álló csoport, amelynek Olaszország hadüzenete óta sikerült az ország földjére lépnie. A csoport tagjai lengyel állampolgárok, akik Jugoszlávián, Görögországon, Törökországon és Szirián keresztül tették meg az utat Palesztinába. — A Rassko telepítési társaság a napokban kezdte meg 25 ház építését Bet Jizchaknál, Nathania közelében. Az uj telepítés csehszlovákiai bevándorlók számára készült. Minden egyéni gazdaság körülbelül 800—1000 fontba kerül. — A Jewish Agency szükebbkörü vezérlő bizottsága a következő határozatokat hozta: 1. E napokban mindenki feltétlen kötelessége hozzájárulni a cionizmus és a jisuv megszilárdításához, hogy az eddig elfoglelt pozicionkat megtarthassuk, az ország mezőgazdasági és ipari fejlődését továbbra is biztosítsuk és a jisuv biztonságát erősítsük és növelük. Azok a rendkivüli erőfeszítések, amelyeket a Cionista Világszervezet vezetősége ebben az irányban kifejt, az egész mozgalmat kötelezi. 2. A szükebbkörü vezérlő bizottság felszólitja az összes cionista pártokat, hogy sorakozzanak fel a jisuv önvédelmi müve mögött, amely a Kofer Hajisuv és a Mizrachi elapokban nyer kifejezést. 3. A szükebbkörü vezérlő bizottság jóváhagyta két ujabb település elnevezését és pedig a Kvuca Maszad településének dr. Arthur Ruppin után és egy Fijn Hasofét melletti uj településnek a newyorki Julian W. Mack főbiró után való elnevezését. A szükebbkörü cionista vezérlő bizottsággal egyidejüleg a Vaad Leumi is ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a zsidó nemzeti tanács vezetőségebe két uj tagot kooptálnak. Egyik az ülésezések szövetségét, a másik a telepitések tanácsainak szövetségét fogja képviselni a Vaad Leumiban. — Giffard tábornok, a palesztinai és transzjordániai angol haderők főparancsnoka, rádióbeszédet mondott. Beszédében Giffard tábornok kiemelte, hogy a történelem során Anglia sokszor viselt háborut olyan erőkkel, amelyek az egész világot uralmukba akarták hajtani és mindig győzteseu került ki Anglia legyőzte a spanyol Invincible Armadáját, Napoleont és a németeket 1914-ben. Nem kételkedem abban — mondotta a tábornok —, hogy Anglia akkor is győzni fog, ha egyedül kell harcolnia. Amig az angol flotta létezik, Palesztinát nem fenyegeti veszély. — A junius 15-én befejeződő héten a következő élelmiszermennyiségei szállitották Palesztinába: 1542 tonna buzát, 248 tonna rozsot, 246 tonna árpát, 115 tonna lisztet, 664 tonna rizset, 514 tonna cukrot, 16 tonna kávét, 12 tonna teát, 14 tonna vajat, 26 tonna zsiradékot és egymillió 345 ezer 440 darab tojást.

Budapest. — A sajtókamara tagjainak névsorát illetékes helyen jóváhagyták. Az ujságiró-tagozat 2740 tagja közül 137 zsidó vagyis 5 százalék. A kiadók tagozata 527 tagot számlál, közülük 8 zsidót.

London. — Ignác Schwartzbart, a lengyel nemzeti tanács tagja, Franciaországból Londonba érkezett. Schwartzbart dr. elmondotta, hogy a zsidók többségének sikerült elmenekülniök Párisból és csak a legszegényebbek maradtak ott.

Ne hagyjuk el egymást...

Ne legyen frázis, különösen a mai időkben, hogy: testvérek vagyunk. Aminthogy mi, erőnk végső megfeszitésével azon munkálkodunk, hogy olvasóinkat, előfizetőinket megerősitsük, vigasztaljuk, informáljuk, ugy joggal kérjük zsidó testvéreinktől, hogy ők se hagyjanak el bennünket a nehéz időkben. Egy zsidó lapnak, amig nyomdáért, papirért, szállitásért és minden egyébért fizetni kell, addig nem mondhat le arról, hogy az előfizetések feltétlen kifizetéséhez ragaszkodjék.

Legyünk méltóak mindannyian a nagy feladatokhoz, amelyek vállainkra nehezednek. Ha együtt hordjuk a terheket, ugy könnyebb viselni. Mi adunk egy bátor, lelkes zsidó lapot, viszont a hátralékos előfizetőktől — a közösség érdekében és nevében megköveteljük, — hogy küldjék be előfizetési hátralékaikat.

Ezt a zsidó jövő nevében várjuk és kérünk mindenkit, aki hátralékban van, hogy lelkiismeretére hallgatva, küldje be mielőbb póstautalványon a nekünk járó összeget, mert lapunk nehéz időket él át..

LAPUNK ÉVI ELŐFIZETÉSI ÁRAI

BELFÖLDÖN:

Vállalatok, hitközségek, intézmények, kávéházak, klubok és vendéglők	1000 lei
Erdélyben	400 lei
Az ókirályságban	500 lei

KÜLFÖLDÖN:

Jugoszláviában	200 dinár
Magyarországon	25 pengő
Amerikában és a többi tengeren-tuli államokban	8 dollár

— Kárpátalja önkormányzatot kap. A magyar képviselőház keddi ülésén gróf Teleky Pál magyar miniszterelnök beterjesztette Kárpátalja önkormányzatáról szóló törvényjavaslatot. Ugyanakkor Radocsai László igazságügyminiszter beterjesztette a nemzetiségi érzület védelméről szóló törvényjavaslatot. Kárpátalja önkormányzatáról szóló törvényjavaslat nem keltett meglepetést, mert Csehszlovákiától való visszacsatolás óta mindig szó volt arról, hogy ez a autonomiát kapjon. Természetesen a legnagyobb örömet az érdekeltek körében keltett a törvényjavaslat. A kárpátaljai zsidó lakosság szempontjából e pillanatban nem tudjuk, hogy milyen változást jelent az autonomia, de tekintettel arra, hogy Kárpátalján nagyszámu zsidóság él, bizonyára az ottani zsidó érdekek is védelmet találnak az uj törvényjavaslatban. Kihatással lesz az autonomia az ottélő zsidóság kulturális és gazdasági elhelyezkedésére és a javaslat jótékony hatással lesz az ottani zsidóság további életberendezkedésére.

Lapunk szerkesztősége érdeklődött a Központi Irodáknál és hitközségeknél a rituális vágás betiltására vonatkozó rendelkezések megérkezéséről, ahonnan azt a választ kaptuk, — lapunk zártáig — hogy mostanig semmiféle hivatalos értesités nem érkezett. Ennélfogva e pillanatban zavartalanul folyik minden vágóhidon a rituális vágás.

H-U-M-O-R

KIMÉLET...

A rabbinak hajnali hatkor el kell utaznia és miélőtt nyugovóra térne, a lelkére kötöi félszeg gabbejának, hogy 5 órakor okvetlenül keltse fel.

— Nem felejtem el — biztatja a gabbe a rabbit.

És valóban hajnali 2 órakor fel is ébred a gabbe és kezdi költeni a rabbit. A rabbi az órára néz és hosszankodva látja, hogy még csak kettő az óra. Ráförmed a gabbejára:

— Te bolond, hiszen azt mondtam neked, hogy öt órakor ébressz fel és most még csak két óra van!

— Ne haragudjon rebbe lében, de szándékosan és az ön javára történt, hogy felébresztettem, figyelmeztetni akartam csupán, hogy már csak három órai alvásidő van és igyekezzen gyorsabban aludni...

AZ ÉRTELMES TALMUDISTA

A rebbecen elküldi a félszeg hócherl a mészárszékbe, hogy nézze meg, van-e a mészárosnak borjulába, ha igen, akkor hozzon. Tiz perc mulva beállit a hócher a rebbecenhez és panaszkodva mondja el, hogy a mészáros csizmába van és lehetetlen észrevennie, hogy borjulába van-e?...

CIM ÉS RANG

A Magyarországon most is dühöngő cimkórságra jellemző az alábbi eset:

A Chevrához fordult segitségért egy valamikor igen szép napokat élt özvegyasszony. Megszavazták neki havi 20 pengő segélyt, amit minden hó elején hazaküldtek neki. Egyszer bejött a hó közepén azzal a kéréssel, hogy szüksége volna már most a jövő havi 20 pengőre. Teljesitették a kivánságát. Mikor az utalványt a kezébe adták, nem tudta mindjárt az eljárást. Az egyik gépirónő kedvesen utba akarta igazitani és megszólitotta:

— Nagyságos asszony, jobbra tessék menni, oda a pénztárhoz.

A hölgy erre odafordult a kisasszonyhoz:

— Kérem, én méltóságos asszony vagyok!

AZ EGYETLEN ŰGEC

Rabbi Eliezer Jicchok Valazinból látta, hogy a jesivának egyik növendéke nagyon gyorsan, kapkodva imádkozik. Hozzáment és megintette:

— Lassan áhitattal kell imádkozni. Ima áhitat nélkül, test lélek nélkül.

— Én is mondok egy hasonlatot — felelt az ifju. — Ha az ember utazik és lassan hajt, felkapaszkodnak a kocsira a ségecek, az uccagyerekek. Ha gyorsan hajt, ez nem történhetik meg. Igy van az imával is. Ha gyorsan imádkozunk, nem kapaszkodhat belénk a rossz gondolat.

— De attól tartok — felelt a rabbi mosolyogva — hogy te olyan gyorsan hajtasz, hogy az egyetlen ségec, te magad sem tudsz felkapaszkodni a kocsira...

AZ UDVARIAS CHEVRA-TITKÁR

Megtört ember állitott be a chevra irodájába. Halálesetet jött bejelenteni. A titkár megkérdi, ki a halott.

— A feleségem — jelenti a sorsverte ember.

A titkár tamáskodik:

— Lehetetlen — mondja — hiszen a felesége másfél év előtt halt meg.

A fél felvilágositja:

— Az az első feleségem volt. Azóta ujra megnősültem és most a második feleségem is meghalt.

Mire a titkár:

— Nem is tudtam, hogy másodszor is megnősült.

És a kezét nyujtva, udvarias vigyorgással bebrebegi:

— Mazel tov!

MIELŐTT A VILÁG MEGTELIK

Rabbi Pinchas, a koriczi mondotta:

— Én korán hajnalban imádkozom, még miélőtt a világ megtelik hiábavalósággal...

BUN DE IMPRIMAT.

„GRAFICA", ORADEA

XII. — 31 Taxa postală plătită în numerar conform aprobării Nr. 30623—1939. 5700 Tammuz 27. 1940 aug. 2.

NÉPÜNK

Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor** | ORADEA | Felelős szerkesztő: **Leitner Zoltán**

A nép egészséges ösztöne...

Figyeljük az uszitó sajtót egy évtizede és meg kell hajtsuk az elismerés loboját a népek egészséges ösztöne előtt. Figyeltük a „Stürmert" és a többi hasonló tendenciájú lapot. A pogromra való uszitásnak micsoda szédületes klaviaturáján játszottak eddig a propaganda nagymesteret. Valósággal hideg fut át az olvasó hátán, amikor olvassa és hallja a kimélettlen uszitásnak azt a szédületesen változatos lehetőségeit, amelyet a zsidóság ellen operálnak.

Láttuk és olvastuk a világ minden nyelvén irott és terjesztett pogromra hecelő orgánumokat. S mindezek után meg kell hajtsuk a tisztelet és elismerés zászlaját a néptömegek egészséges, disztingváló képessége előtt. Mennyire érezték mindenkor, hogy ezeknek az uszitásoknak leginkább humbug az alapjuk és a tendencia nem annyira a meggyőzés, mint inkább a konjunktura. Ezek a lapok éveken át nem nagyon válogatott kifejezésekkel folyton azt harsogták a néptömegek fülébe, hogy zsidó az oka mindennek, a zsidó az oka a háborunak, a békének, a jónak, a rossznak, a hidegnek és melegnek, a szegénységnek és gazdagságnak, a tőkés társadalomnak és a kommunizmusnak. Emlékezünk jól, hogy egyideig a „zsidó-kommunista" jelszó volt a divat, majd a „zsidó-demokrata-plutokrácia" volt a következő állomás a tervszerü uszitásban.

De mi mindenkor tisztelettel és csodálattal adóztunk a széles néprétegek egészséges ösztönének, amely ennek dacára nem hagyta magát befolyásolni és ha ki is tört a zsidók ellen egyszersmásszor, akkor is ki lehetett nyomozni, hogy nem spontán felháborodás nyomán tört ki ez sem, hanem utasitásra és kellőleg előkészitett uszitásra. A népek lélektanát ebből a szempontból érdemes lesz késői korok tudósainak alaposan tanulmányozni. Tudunk a német, a román és magyar néplélek ezernyi nagyszerü megnyilatkozásairól. Miként nem hagyja pusztulni egyes német városok árja lakossága zsidó szomszédját, miként segiti titokban élelmiszerrel, tanáccsal és mindennel, amivel tudja és amire lehetőség kinálkozik.

Tudunk román parasztokról, munkásokról, — ahogy régen mondották a „nép egyszerü gyermekeiről," — akik megvédték a megtámadottat, istápolták a szerencsétleneket. Amikor az egyszerü emberek szive őszintén megszólal, ott nem találunk gyülöletre. Jaj, mi is volna, ha a mérgező hatásu nyomdatesték uralkodna az ösztönökön és kedélyeken. Borzalmas lenne a hatása. Viszont igy a román néplélek jóságát bizonyitják mindazok az emberbarátti megnyilatkozások, amelyekre biztosan lehetne épiteni a zsidó együttélés lehetőségeit, ha nem jönne a folytonos kutmérgezés, amely lelkorbácsolni igyekszik a primitiv ösztönöket.

Minden tiszteletünk a népmillióké, amelyek az elfogultság tengerében is érezték mindenkor és minden körülmények között, hogy együttéreznek a zsidó szenvedővel, a meghajszolt, kétezréve a vándorélet keserveit szenvedő zsidóval, aki éppen ugy küzd az életért, a kenyérért, a mindennapi létért, mint ő maga.

De hiába minden! Ez a világ rendje. Hogy a nyugalomra, békességes életre, a szürke és nyugalmas hétköznapokra vágyódó embermilliókat mindig ujra és ujra a szenvedélyek lázába rántják és a népek sokszor rémülten veszik észre, hogy olyan eszmék harcosaivá váltak, amelyek nem is szivügyük.

A nyugtalanság és aggodok napjaiban ujra és ujra azt kell mondjuk, hogy a néplélek egyes feltarajosodó hullámzása alatt a mélyben nyugalmas vizek vannak. Ha a mérgező propaganda szele nem borzolná fel, akkor derüsebben nézhetnénk a viágba. De minden izgatás, uszitás dacára bizunk rendületlenül a néplélek jóságában, melynek számtalanszor tanujelét adta. Minden heccelődéssel, a nyomdatesték minden mérgező valóságával szemben hittel hisszük, hogy a néptömegek ösztöne mindig józan marad. Megértik a keractett, hajszolt, üldözött szerencsétlen zsidó, embert létének keservét. Bizunk benne, hogy a kisebb kilengések és hullámzások nem fognak viharrá tornyosulni. Ez a hitünk és reményünk! Az idegekre menő rendkivüli események mellett nem szabad felzaklatni a népmilliók lelkületét az antiszemitizmussal.

Mi pedig legyünk szerények és visszahuzódók, vessük le a fiancot és a kifelé való élést. Pusztuljanak azok, akik aranycsempészet és egyéb cimeken igen alkalmasak arra, hogy ezt a lényegében jóságos néplelket felizgassák és ha igaztalanul is, általánositásra ragadtassák.

Mi zsidók legyük meg a befogadó és környező népekkel szemben mindazt, amit a békés együttélés megkövetel és ha ebben a tekintetben nyugodt a lelkiismeretünk, akkor bizhatunk abban, hogy a népszenvedélyek is az egészséges népi ösztönök keretei között fognak maradni!

Senki ne hagyja el posztját, a zsidó vezetők közül

Az utóbbi időben ugy külföldön, mint nálunk is hirek cirkulálnak arról, hogy a zsidó közélet reprezentánsai, vezetői a visszavonulás gondolatával foglalkoznak. Természetesen ez a mende-monda akár valóság van mögötte, akár csak fantázia szüleménye, alkalmas arra, hogy a zsidó ucca hangulatát deprimálja. Ma kétszeresen fontos, hogy mindenki azon a poszton maradjon, ahova a közbizalom és képesség állitotta. Nem szabad egy pillanatig sem arra gondolni egyetlen romániai vezető férfiunak sem, hogy visszavonuljon a közélet porondjáról. Sőt olyanok, akik eddig kényelmi vagy egyéb okokból nem vettek részt a zsidó közélet nehéz munkájában, önként kell jelentkezzenek, hogy állitsák arra a posztra őket, ahol leginkább megállják helyüket. Legyenek ezek a visszavonult zsidók, akár anyagi szempontból, akár szellemi téren rátermettek arra, hogy a zsidó közösség életharcában biztositsák a folytonosságot.

A zsidó hitközség elé a nehéz feladatok egész tömkelege tornyosul, amelynek meg kell felelni, mert erre a körülmények kötelesek. A gabella-jövedelmek megszünése, az adózó rétegek anyagi helyzetének romlása olyan anyagi nehézségeket okoz majd a hitközségeknek, hogy egészen uj utakat kell keresni és találni, hogy a hitközségek tovább folytassák munkájukat. Ez a munka fokozottabb lesz és a zsidóság egyetlen instrumentuma, amely a zsidó közösség régi és a helyzetadta uj feladatoknak meg kell feleljen. A hitközség marad. Nemhogy lemondani nem szabad senkinek, hanem ellenkezőleg, uj és pihent erőket kell beállitani a szervezésbe és a zsidó közéletbe.

Stern Samu, a pesti izr. hitközség elnökéről is ellerjedt a napokban, hogy a lemondás gondolatával foglalkozik és azonnal megmozdult a magyar főváros zsidósága, hogy elhatározásának megmásitására birják, ami sikerült is. Két nagy erdélyi hitközség elnökéről is ellerjedtek hasonló hirek és a közvélemény nevében ezulon is kérjük őket és a többi hasonló gondolatokkal foglalkozókat, hogy nem szabad elhagyni posztjukat — ma még kevésbé, mint valaha.